

ОЦІНКА МАЙНОВИХ ПРАВ НА ОІВ: ВАЖЛИВІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ТА ОСНОВНІ МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ

Оцінка майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності (ОІВ) є важливою складовою сучасного управління цими нематеріальними активами, які можуть становити значну частину вартості бізнесу, а інколи й бути його головним активом.

Визначення вартості майнових прав на ОІВ за допомогою оцінки дозволяє власнику приймати обґрунтовані рішення щодо успішного управління цими правами та їх комерціалізації з метою отримання додаткового прибутку, а також інших переваг та вигід.

Для чого потрібна оцінка майнових прав на ОІВ

1. Для ефективного розпорядження майновими правами на ОІВ:

- при укладанні ліцензійного договору – для визначення розміру ліцензійних платежів (роялті або паушального), що надасть можливість підприємству отримати додаткові доходи або масштабуватися;
- при укладанні договору передання майнових прав – для визначення ринкової вартості майнових прав на ОІВ, що надасть підприємству можливість визначитися, як ефективніше розпорядитися цими правами (використовувати самостійно або продати).

2. Для постановки майнових прав на ОІВ на баланс в якості нематеріального активу

Це надасть можливості:

- збільшення вартості активів підприємства, що призведе до збільшення вартості всього підприємства;
- забезпечення оновлення основних фондів за рахунок амортизації нематеріальних активів;
- підтвердження доходів, отриманих від розпорядження майновими правами на ОІВ (при укладанні ліцензійного договору, договору передання майнових прав, договору франшизи тощо).

ВАЖЛИВО! Якщо майнові права на ОІВ не відображено в балансі підприємства, можуть виникати складності з наданням ОІВ у використання за ліцензійним договором або відчуженням ОІВ за договором передання виключних майнових прав на ОІВ. Це пов'язано з тим, що може бути не до кінця визначено належність прав на цей ОІВ, і як обліковувати та оподатковувати доходи, отримані від використання або відчуження цього ОІВ.

3. Для переоцінки майнових прав на ОІВ

Необхідно для тих ОІВ, які відображені в балансі, та використання яких вже приносить прибуток.

Визначення **ринкової вартості** та цінності ОІВ на певну дату шляхом переоцінки дає можливість:

- збільшити вартість підприємства в цілому та підвищити його інвестиційну та ринкову привабливість;
- укласти більш вигідні договори щодо розпорядження майновими правами на ОІВ для збільшення доходів підприємства.

4. Для внесення майнових прав на ОІВ до статутного капіталу

Це надасть можливість зменшити розмір необхідного внеску до статутного капіталу суб'єкта господарювання у вигляді інших засобів (грошових коштів та ін.).

5. Для врахування вартості майнових прав на ОІВ при створенні, реорганізації, банкрутстві, ліквідації, приватизації підприємства, яке володіє цими правами

6. Для визначення розміру авторської винагороди

7. Для дарування і спадкування майнових прав на ОІВ

Підходи до оцінки майнових прав на ОІВ

Існують три основні підходи до оцінки: **дохідний, витратний та порівняльний.**

В залежності від виду об'єкта інтелектуальної власності, мети оцінки та наявності необхідних вихідних даних для проведення оцінки перевага може надаватись одному чи декільком методичним підходам.

1. Дохідний:

- передбачає переведення очікуваних доходів від використання ОІВ у його вартість;
- застосовується, коли можливо визначити розмір доходу від використання прав на ОІВ; - посідає пріоритетне місце як підхід, який найбільш достовірно відображає цінність ОІВ від його використання.

2. Витратний:

- передбачає визначення вартості майнових прав на ОІВ на основі калькуляції витрат, необхідних для створення аналогічного ОІВ або відтворення існуючого ОІВ;
- застосовується, якщо неможливо знайти об'єкт – аналог, або прогноз майбутніх доходів від використання ОІВ не визначений.

3. Порівняльний:

- передбачає аналіз цін продажу та пропонування подібних ОІВ з відповідним коригуванням розбіжностей між оцінюваним об'єктом і його аналогами;
- застосовується у разі наявності достовірної інформації про ціни на ринку подібних ОІВ та про умови договорів щодо розпорядження майновими правами на такі об'єкти;
- переважно застосовується в комплексі з іншим підходом (дохідним, витратним) і має другорядний характер.

Рекомендоване застосування підходів до оцінки майнових прав на різні ОІВ

Об'єкти інтелектуальної власності	У першу чергу	У другу чергу	Слабо застосовано
Патенти і технології	Дохідний	Витратний	Порівняльний
Торговельні марки та бренди	Дохідний	Витратний	Порівняльний
Інформаційне програмне забезпечення у соціальній сфері (некомерційне використання)	Витратний	Порівняльний	-
Програмні продукти	Дохідний	Витратний	Порівняльний
Авторські права	Дохідний	Витратний	Порівняльний
Франчайзні права	Дохідний	Порівняльний	Витратний

Фахівці УКРНОІВІ проведуть оцінку майнових прав інтелектуальної власності на торговельні марки, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, комп'ютерні програми, комерційні таємниці та ноу-хау, авторські твори та інші ОІВ.

Куди звертатись?

Для надання консультацій та замовлення послуги з оцінки майнових прав на ОІВ звертайтеся до відділу оцінки прав на об'єкти інтелектуальної власності УКРНОІВІ:

- за телефоном: +380 (44) 498-38-72 (понеділок - четвер: з 9:00 до 17:15; п'ятниця - до 16:00)
- на електронну пошту: Dmytrii.Sydorenko@nipo.gov.ua
olena.osmolovska@nipo.gov.ua office@nipo.gov.ua